

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ"

II Всеукраїнська науково-практична конференція

ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
в контексті становлення
громадянського суспільства в Україні та світі:
виклики, тенденції, перспективи

15 березня 2024

Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет журналістики

ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ І В СВІТІ: ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Одеса, Національний університет «Одеська юридична академія»,
15 березня 2024 року)

Одеса 2024

Відповідальний за випуск:

Скалацька Олена Віталіївна

– доктор філософських наук, доцент, декан факультету журналістики
Національного університету «Одеська юридична академія»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [наук. ред.
В.Колкутіна, упоряд. Ю.Грушевська]. Одеса: Національний університет
«Одеська юридична академія», 2024. 151 с.

Матеріали конференції присвячені визначенню перспективних напрямів
досліджень журналістики й соціальних комунікацій.

Призначається для науковців і викладачів у галузі соціальних комунікацій, а
також аспірантів, студентів і широкого кола читачів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЇ І СТВОРЕННЯ СЕРІЇ ПОДКАСТІВ НА ТЕМУ ПІДТРИМКИ ГРОМАДЯНАМИ, СПІЛЬНОТОЮ М. ОДЕСИ ФОРМУВАНЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ	50
Колесник Вікторія	
РОЛЬ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ БРЕНДУ «ОДЕСЬКА БУЛОЧНА»)	55
Кукін Андрій	
ПСИХОЛОГІЯ ТА СОЦІОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИХ МАС-МЕДІА ЯК ФЕНОМЕНУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЖУРНАЛІСТА	60
Кузьміна Дарина	
ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЛЕЙНЕРІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЯСНЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПРОБЛЕМ У МЕДІАПРОДУКТАХ(НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТУ «КРИМ.РЕАЛІЇ»)	64
Лиса Вікторія	
ЖАНРОВІ ПЕРЕВАГИ ПОДКАСТІВ У СУЧАСНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	68
Литвиненко Поліна	
ПРИЙОМИ ПОРТРЕТНОГО ІНТЕРВ'Ю	72
Літвінчук Ірина	
КОМУНІКАТИВНА РОЛЬ РЕКЛАМИ	76
Макеєва Іванна	
ЛІТЕРАТУРНИЙ ЖУРНАЛ ЯК ЗАСІБ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	79
Матвєєва Ксенія	
КОНЦЕПЦІЯ ПРОСУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НА РИНКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ..	82
Панченко Ксенія	
ТЕХНОЛОГІЇ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ НА УКРАЇНСЬКИХ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ (ПОДКАСТИНГ)	87
Работін Юрій	
ЖУРНАЛІСТИ ПІВДЕННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ НЕ ЗАЛИШИЛИСЯ «САМ НА САМ» З ПРОБЛЕМАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ	91
Русакова Юлія	
ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ ЖАНРУ «ЕКСПЛЕЙНЕР» В ПОЯСНЮВАЛЬНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ	95
Ричка Т.	
ПРИНЦИПИ ВІДБОРУ ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	100
Савенкова Анастасія	

РусаковаЮлія

ТЕНДЕНЦІ ЗАСТОСУВАННЯ ЖАНРУ «ЕКСПЛЕЙНЕР» В ПОЯСНЮВАЛЬНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ

У тезах розкрито поняття експлейнер, його виникнення та характеристика. Розглянуто актуальність пояснювальної журналістики та особливості й етапи створення експлейнерів.

Ключові слова: Експлейнер, інформація, пояснювальна журналістика, медіа, контент, аудиторія, формат, інтернет, відео.

Thesis describes the concept of explainer, its emergence and characteristics. The relevance of explanatory journalism and the features and steps of creation explainers are considered.

Key words: Explainer, information, explanatory journalism, media, content, audience, format, internet, video.

Сучасний світ перенасичений інформацією. Завдяки тому, що суспільство створило попит на нові форми подачі інформації, почали розвиваються новітні медіа технології, що сприяють розвитку суспільства. Все більше уваги в світі приділяється пояснювальній журналістиці, яка сформувалася ще наприкінці ХХ ст., засновником якої вважають Джина Паттерсона із The St. Petersburg Times. Автор порталу «Democracy» Нейтан Піпенгер пояснювальну журналістику (з англ. “explainer journalism” або “explanatory journalism”) як вид журналістики, який зводить пояснення складних наукових, політичних або технічних явищ до простого опису, який зрозумілий пересічному споживачу матеріалу [1].

Інформування завжди було і залишається одним із головних завдань журналістики. Сьогодні нестримно розвивається і стає більш затребуваною пояснювальна функція журналістики: аудиторію цікавить не тільки "Що? Де? Коли?", а й "Чому? Як? Що буде далі?". Пояснювальна журналістика використовує різні жанри та форми для скорочення та спрощення складної інформації. Вона розрахована на не підготовлену аудиторію та не

використовує складні наукові терміни і застосовує візуалізацію для кращого сприйняття інформації.

Сучасна аудиторія дедалі більше інформації сприймає через соціальні мережі, тож використовує нові відповідні формати. Так, з маркетингу у журналістику прийшов такий жанр, як експлейнер. Він вдало поєднав в собі основи пояснювальної журналістики, бо намагається пояснити складну інформацію простими словами і суть маркетингу, бо робить це за допомогою цікавих аудіо-візуальних засобів. Візуальний контент завжди приваблює споживачів, тому експлейнери завдяки цікавій анімації і хронометражу швидко привертають увагу та підтримують зацікавленість аудиторії. На думку Ломакиної А.С такі медіа як Vox або Vice є моноформатними. Тобто майже увесь їхній контент складають експлейнери. "Популярним такий формат став після запуску американського видання Vox, чиї пояснювальні картки стали свого роду золотим стандартом пояснювальної журналістики. Згодом в Vox відмовилися від вузького формату карток на користь графіки, відео, подкастів і власне пояснювального тексту" [4]. Їх завданням стало пояснювати, чому ця подія сталася і що зараз відбувається.

Отже, експлейнери (пер. з англ. explainervideos) - це відео, які у простій та доступній формі швидко та цікаво пояснюють складні явища, аспекти та технології. Експлейнери мають свої особливості, тому не підходять для щоденних випусків новин. Зазвичай, вони потрібні, щоб пояснити будь-яку складну тему, простежити певні важливі або історичні явища, тощо. Вони стисло, але переконливо доносять головну ідею інформації. Тому не дивно, що експлейнери активно застосовують в різних галузях: медіа, освіті, бізнесі, науці тощо. Експлейнери мають свої відмінності серед іншого відеоконтенту. Заголовок - це частина за все питання, на яке й відповідає цей експлейнер. Щоб глядачі швидше змогли зрозуміти і запам'ятати складну інформацію, експлейнери «розбивають» інформацію на маленькі візуальні елементи. Ці захоплюючі відео використовують візуалізацію, яка може вплинути на глядача: анімацію, голос за кадром, музику та інше.

Наведемо приклад експлейнеру з Facebook Суспільного Мовлення під назвою «Суспільне: ми – поряд» (рис. 1). В якому, протягом 0:27 секунд завдяки використанню графічних зображень з музикальним супроводом стисло розповідається про роботу Суспільного. Крім того, у Суспільне Культура з'явилася нова платформа для розповсюдження інформації — TikTok, де створюється пояснювальний контент на культурну тематику та важливі новини у короткому відеоформаті.

Рис. 1 Скріншот відео «Суспільне: ми – поряд»

Ще один приклад експлейнеру на Youtube має назву «Скільки триває лазерна корекція зору?» (рис. 2), який допомагає зрозуміти як проходить корекція зору. Він створений за допомогою розповіді в реальному середовищі, без зайвих візуальних елементів. Лікар-офтальмолог розповідає всі етапи проведення операції за 0:28 секунд в доступній для споживача формі.

Основні характеристики експлейнера такі: містить процес пояснення або відповіді щодо подій, явищ, ідей, історії, питань, відмінностей одних явищ від інших, тощо.

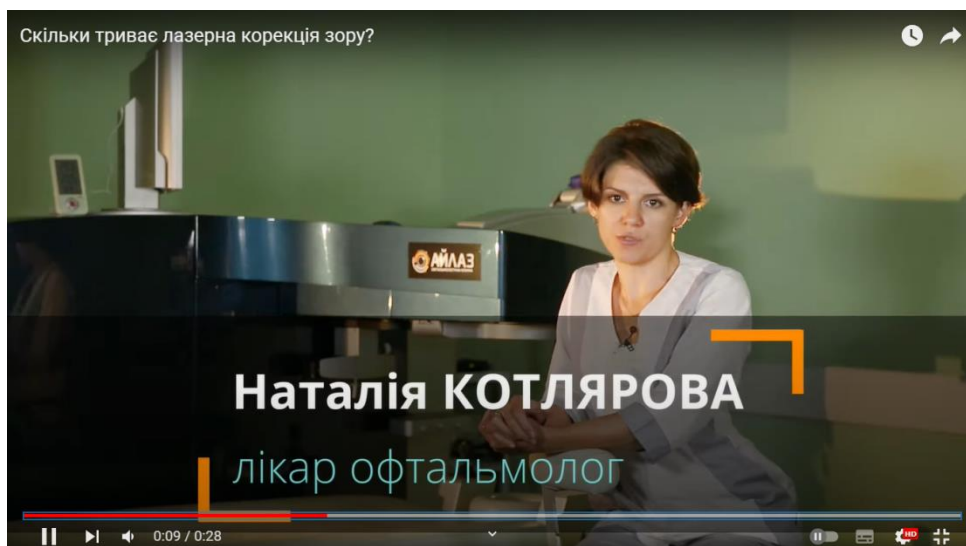

Рис. 2 Скріншот відео «Скільки триває лазерна корекція зору?»

Має зручний короткий хронометраж від 60 до 90 секунд. Створюється за допомогою дизайну, використовуючи елементи візуалізації: графічні схеми, таймлайни розвитку подій, фотографії, карти, архівні фото, 2D анімація зображень, 2D анімація графіки, мальована анімація, 3D анімація графіки, стоп-моушн, типографія. Створюється і розміщується в соціальних мережах, зручний для використання. Кожний експлейнер має свій фірмовий стиль – комбінацію кольорів, схем, графічні і словесні прийоми, малюнки та інших елементи [1, с.19].

Враховуючи той факт, що аудиторія в першу чергу одразу звертає увагу на формати, які не потребують зусиль та часу на їх розуміння, формат відео-експлейнерів це найкращий варіант для тих, хто не любить багато читати і прагне заощадити час. Відеоексплейнер одночасно навчає, розважає глядачів і дає їм корисну інформацію [3].

До головних факторів створення експлейнерів належать: визначення цільової аудиторії, чіткі цілі повідомлення, зрозумілий аудиторії сценарій, використання візуальних елементів анімації, добірка музикального супроводу та звукових ефектів, вибір відповідного закадрового голосу. Кожен з цих факторів суттєво впливає на цільову аудиторію та забезпечує позитивні результати впливу та ефективності експлейнерів [5].

Отже, щоб задовольнити потребу споживачів у пояснювальному контенті, медіа застосувало новий формат подачі інформації – експлейнер.

Підсумовуючи, можна побачити, що завдяки появі нових технологій з'являються і нові можливості отримання інформації. Це одразу позначається на журналістиці і впливає на традиційні засоби передавання інформації. Суспільство завжди потребує інформації, тому створює попит на новітні форми її подачі. Нові технології створюють нові формати, інформаційні ресурси переносяться в мережу інтернет. Так, зміни сприяли появі нового формату у пояснювальній журналістиці – експлейнеру.

Література

1. Ломакіна А.С. “Детектор Виборів”: серія відеоматеріалів», Львів 2019
2. Федорова О.Л. (2013). До питання про можливість застосування соціальних мереж у якості медіа – С. 145-147.
3. Експлейнер URL: <https://divaki.com.ua/ekspleyner>.
4. Інтернет-видання *Explainer*: все, що важливо знати URL: <https://explainer.ua/6-rechej-yaki-varto-znati-pro-internet-vidannya-explainer/>
5. Що таке пояснювальне відео URL: <https://dizz.in.ua/uk/shho-take-poyasnyvalne-video/>

Науковий керівник: Чубук Олег Леонтійович - старший викладач кафедри журналістики Національного університету «Одеська юридична академія»